І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: „Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: BArcly 7-5337
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: 435-8740

РІК LXXIV. Ч. 36. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 1-го БЕРЕЗНЯ 1967 ЦЕНТІВ 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MARCH 1, 1967 No. 36. VOL. LXXIV.

— ОСТАННІ ВІСТІ —

Вівторок, 28 лютого, 1967

В АМЕРИЦІ

СЕКРЕТАР ОБОРОНИ РОБЕРТ МекНАМАРА, промовляючи в Міллсепс Коледжі в Джексоні, Міссіссіпі, заявив, що велике відставання між багатими й убогими державами загрожує безпеці ЗДА так само як те, що комуністичний Китай стає великодержавою, яка має атомову зброю. МекНамара домагається, щоб всі багаті держави в світі допомагали біднішим країнам, як це роблять ЗДА своєю допомогою закорданним країнам. На думку МекНамари навіть найбільші запаси зброї не зможуть забезпечити багаті країни проти того соціяльного струсу, який зможе постати внаслідок голоду у вбогих країнах в Азії, Африці та в Латинській Америці. Треба закинути віру в те, що наша безпека залежить тільки від військової сили.

РАДА СТЕЙТОВИХ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПАЛАТ проєктує, щоб Конґрес не збільшував на 6 відсотків прибуткові податки, як це запроєктував Уряд президента Джансона в бюджеті на фінансовий рік 1968-ий, тільки щоб замість цього зменшив федеральні видатки на 5.4 більйона долярів. Ця Рада навіть склала проєкт, що треба б зменшити у запропонованих Урядом видатках. Рада проєктує зменшити видатки у 41-му пункті, які відносяться до Департаменту освіти, здоров'я і добродійности та до Департаменту мешканевих і міських справ. Рада рекомендує зменшити видатки на допомогу закордонові з 2.5 більйона до 1.5 більйона долярів.

АМЕРИКАНСЬКИЙ НАУКОВЕЦЬ предбачає життя поза нашою Землею. Д-р Курт Г. Дібус із космічного центру в Кейпі Кеннеді на Флориді, доповідаючи в Роллінс Коледжі у Вінтер Парку на Флориді, заявив, що американські астронавти одного дня „знайдуть інше щось, що існує" поза обмеженим простором нашої атмосфери. Д-р Дібус заявив, що його передбачення не є „жодною метафізичною спекуляцією," воно є більшою математичною певністю, ніж були давніші теорії науковців і філософів, які вможливили нам здійснити те, що вже стало дійсністю теперішніх часів.

В НЕДІЛЮ 25-го ЧЕРВНЯ ВІДБУДЕТЬСЯ перша міжнародна телевізійна передача, програму якої складуть 17 держав, а коло 30 держав зможуть її бачити й чути на телевізійних апаратах. Користати з цієї програми зможуть коло 500 мільйонів осіб, отже коло 15 відсотків всього населення на землі. Ця програма зватиметься „Наш світ." Її передаватимуть 5 комунікаційних сателітів. Вона зачнеться о 3-ій годині по полудні й її слухатимуть всі континенти, крім Південної Америки і Антарктиди. Участь в програмі беруть: ЗДА, Канада, Австрія, Франція, Італія, Швеція, Еспанія, Англія, Західня Німеччина, СССР, Чехо-Словаччина, Східня Німеччина, Мадярщина, Польща, Австралія, Японія і Туреччина.

ПОДЕШЕВШАЛА МЕЛЕНА КАВА на 2 до 6-ох центів на одному фунті. Але зменшені ціни на каву не відносяться до так званої „інстент" кави, ціна на яку не змінена. Зменшені ціни на мелену каву важні від понеділка 27-го лютого. Фірма „А енд П" зменшила ціну на кову на чотири центи за такі ґатунки: „Бокар" і „Ейт О'клок", а ґатунок „Ред Сиркел" подешевшав на 6 центів за один фунт. Фірма Дженерал Форд Корпорейшен зменшила ціну за один фунт кави „Мексвелл Гавз" з 85-ох центів до 79-ох. Сподіваються, що й інші фірми зменшать ціну на мелену каву, бо в країнах Латинської Америки й Африки є великі запаси зернистої кави, яку мають експортувати до Америки й Канади.

У СВІТІ

В ІНДІЇ ПОСТАЛА поважна політична криза у зв'язку з непередбаченою прогрою керівної Конґресової партії. Ця партія мала в попередньому парляменті, що має 521 послів, на 238 послів більше, ані ж об'єднана опозиція. Ця більшість скорчилась тепер до кругло 50 мандатів. Все ж, з титулу, що Конґресова партія таки має найбільше послів, вона має скласти новий уряд. Є три кандидати на прем'єра: дотеперішній прем'єр Індіра Ганді, міністер фінансів Морей Десай і міністер внутрішніх справ І. Б. Чаван. Суперництво тих кандидатів поглибить партійну кризу.

СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ ПЕРЕВІВ новий штучний вибух атомової енерґії — повідомила про це американська державна Комісія Атомової Енерґії. Цей вибух переведено в околиці Семіпалятинська в Казахстані. Так само Сейсмологічний Інститут при шведському університеті в Упсалі переловив той вибух. Большевики ніколи не інформують про такі ядрові експерименти, хіба потверджують вісті, оприлюднені за кордоном.

В РІЗНИХ ПІВДЕННИХ КРАЇНАХ ЕВРОПИ СТРИВОЖЕННЯ з приводу господарської рецесії в Західній Німеччині, Швайцарії і Британії. З Італії, Еспанії, Греції, Туреччини й інших південних країнах сотні тисяч безробітних мандрували до північно-европейських країн шукати праці. Особливо затруднювала їх Західня Німеччина у післявоєнному стані високого промислового розквіту. Тепер тільки Данія, Швеція й Австрія приймають багатьох чужих іміґрантів на працю.

МАО ТСЕ-ТУНҐ І ЧУ ЕН-ЛАЙ НАТАВРУВАЛИ надто велику ревність „червоноґвардійців" в їхній кампанії проти „антипартійних елементів". Практично це проявилось в нагінці проти багатьох видатних партійних діячів, які ставали жертвою „чисток", при чому не обійшлось без персональних принижувань, напастей і навіть фізичних побоїв. Зокрема названі два комуно-китайські ватажки гостро скритикували карикатури на стінних газетах „червоноґвардійців". Ці карикатури були „у поганому смаку". Самі „червоноґвардійці" оприлюднили ці виступи Мао Тсе-тунґа й Чу Ен-лая.

ЄГИПЕТ НЕ ВІПЛАТИВ до Міжнародного Монетарного Фонду двох місячних сум по 4 мільйони долярів, що їх мав заплатити титулом звороту короткотермінової позики, що її дістав був у тому Фонді у висоті 105 мільйонів дол. Єгипет залягає теж із зворотом Америці 162,200.000 дол. Це доказ поважної фінансової ситуації Єгипту, що її президент Ґамаль Абдель Нассер веде імперіялістичну політику, яка виснажує народне господарство, між іншим на втримування в Ємені к. 70.000 війська. Представники Міжнародного Монетарного Фонду виїдуть до Каїро на конференцію в цій справі. Нассер має претенсії до Америки за те, що Америка припинила покищо дальші доставу харчів.

Джансон візьме участь в нарадах президентів американських держав

Вашинґтон. — На пресовій конференції в Білому Домі 27-го лютого журналісти запитували Президента Джансона, що він думає про наради президентів американських держав, які мають відбутися в курелевій місцевості Пунта дель Есте в Ураґваї. Президент відповів, що він сам вже кілька разів порушував цю справу з мехіканським президентом, і тепер радо візьме участь в нарадах президентів американських держав, які мають відбутися від 12-14 квітня ц. р. Президент заявив, що над цією справою вже нараджувався з членами свого кабінету. Президент сказав, що справу цих нарад вирішено на конференції міністрів закордонних держав в Буенос Айресі, де встановлено порядок нарад конференції президентів американських країн. Найголовнішим проєктом нарад буде проблема економічного об'єднання країн Латинської Америки. Державний секретар Дін Раск повідомив Президента, що в Буенос Айресі наради міністрів закордонних держав Латинської Америки пройшли з повним успіхом, і Президент вдоволений із цього, що наради президентів зможуть відбутися, бо сподівається, що президенти зможуть вирішити важливі справи для цієї Півкулі.

Пропонують покликувати до військової служби молодші річники

Вашинґтон. — Окрема Комісія встановлена Палатною Комісією Збройних Сил проєктує в своєму звіті, щоб до військової служби покликували молодші річники. Цю Комісію очолював емеритований генерал Марк В. Кларк. Вона рекомендує, щоб було обмеження у відкладенні військової служби студіюючій молоді. З цього відкладення мали б користати тільки ті студенти, які кінчають студії та підготовляються до здобуття дипломів, а молодші студенти, які починають студії, мали б відбувати військову службу і не користати з відкладень. Комісія висловилася проти цього, щоб до військової служби покликувати не задопомогою льотерії. Вона також проти того, щоб замість військової служби деякі юнаки могли працювати в інших цивільних ділянках. Президент Джансон назначив був 20-членну окрему Комісію, яка має вистудіювати справу зміни реґуляміну покликування до військової служби. Ця Комісія вже предложила звіт Білому Домові. Палата хоче діяти в цій справі самостійно і тому вони зорганізували свою окрему Комісію. Уряд має внести в цій справі свій законопроєкт.

Канадійська виставка ЕКСПО відкриється 28 квітня

Монтраль. — Канадійська Світова Виставка „ЕКСПО-67" відкриється у цьому місті 28-го квітня і буде тривати до 27-го жовтня 1967 р. У Виставці беруть участь 70 держав, у тому й Совєтський Союз, але Україна не матиме власного павільйону. Зате на „ЕКСПО - 67" заплянована значна активність вільних українців з Канади та ЗДА. Обраховано, що ця Виставка обійдеться Канаді в 333 мільйони долярів, з яких 250 млн. дол. сподіваються повернути шляхом випродажу квитків, а решту доплатить канадійський уряд. Орґанізатори Виставки розраховують на 10-12 мільйонів відвідувачів, з яких коло половини будуть із ЗДА.

Дмитро Шмаґала переобраний на голову Окружного Комітету Відділів УНС

Клівленд, Ог. — На річних зборах 26 лютого, що відбулись тут в Клівленді у присутності 42 урядовців Окружного Комітету відділів УНСоюзу — представників 15 Відділів (лише 2 далекі відділи не вислали представників) — виступив з доповіддю голов. радний проф. Тарас Шмаґала. Обласний організатор Володимир Гірняк реферував організаційні союзові справи. Зборами керував обраний голова проф. д-р Михайло Пап. Після звітів і дискусій над ними, було вибрано до проводу Округи таких членів: Дмитро Шмаґала — голова, д-р М. Пап — 1-й заступник, І. Кость — 2-ий заступник, Яр. Кравчук — секретар української мови, М. Федак — секретарка англійської мови, І. Попович — касир, проф. Роман Чучкевич — орг. референт, Михайло Молеський — культурно - освітній референт, М. Ковалисько прес. референт. Контрольна Комісія: Стефанія Боганик — голова, Вас. Камінський і Вол. Владика — члени, Катерина Мураль — вільний член.

Ольга Малищак обрана на голову Окружного Комітету Відділів УНС у Вілкс Беррі

Вілкс Беррі, Па. — Ця пенсильвенійська місцевість займає важливе і одне з почесних місць в піонерському розвитку УНСоюзу і тепер вона знову ввійде в історію цієї установи як перша, що вибрала на голову Окружного Комітету Відділів УНС жінку, пані Ольгу Малищак. Сталося це на річних зборах Округи, що відбулися тут минулої суботи, 25-го лютого, з участю головного касира УНС Івана Кокольського і головного радного та обласного організатора Степана Гавриша, що мали відповідні доповіді. Крім пані Малищак, до Управи Окружного Комітету були обрані: В. Валіґун — заступник голови, пані К. Лукач — касир, В. Стефурин — секретар та пані Є. Васлоська, пані М. Васлоська і п. Гринчишин — члени Управи. Загальні збори були попереджені того ж дня коротким вишкільним курсом для секретарів і організаторів місцевих Відділів УНС, під час якого п. І. Кокольський і п. С. Гавриш знайомили місцевих союзових діячів із важливішими організаційними завданнями та організаційною технікою.

Ольга Малищак

ПРЕМ'ЄР БРИТАНІЇ В ГОЛЛЯНДІЇ

Британський прем'єр Гаролд Вільсон (зліва) у розмові з голляндським прем'єром Єлле Зільстром. Вільсон прибув до Голляндії старатися за її підтримку для заходів Британії стати членом европейського Спільного Господарського Ринку. Проти прийняття туди Британії все ще є французький президент Шарль де Голль.

Британія рішуче загрозила Західній Німеччині відкликанням своїх військ

Лондон. — Британський уряд поставив Західній Німеччині своєрідний ультимат: якщо Західня Німеччина не заявить своєї готовости до 15 квітня ц.р. заплатити поважну суму на покриття коштів утримання британської армії в Надрайнії, то Британія відкличе більшу частину того свого війська. Таке заявив віце-міністер закордонних справ Джордж Томсон на нараді представників ЗДА, Британії і Західньої Німеччини у Лондоні у цій справі. Він заповів зголошення на найближчій конференції Ради НАТО і 7-мичленної Західньої Европейської Унії постанови британського уряду, що відкликується з німецької території більшість свого тамошнього 55,000-го війська. Британія видаткує річно на утримання того війська 76.200 англ. фунтів. Представник Німеччини закинув Томсонові, що британський уряд відкинув німецьку пропозицію закупити в Британії товарів на 31,500 фунтів — що той британський представник негайно заперечив. Британський військовий міністер Деніс Гілі висловив в парляменті жаль, що годі визнатись у тому, на якому властиво становищі стоїть Німецька Федеративна Республіка щодо своєї охоти зменшити суму видатків на утримання британського війська на німецькій території. Наради відсунено на кінець цього тижня. Однаково Британія, як Західня Німеччина переживають тепер господарські труднощі. Представник Німеччини на тій нараді Ґеорґ Фердінанд Девіц просив дати Німеччині „час", бо існують поважні дані, що швидко фінансова ситуація Німеччини поправиться і вона зможе запропонувати вищі грошові суми.

ЗДА і Японія затіснили політичну співпрацю

Токіо. — Американський амбасадор в Об'єднаних Націях Артур Ґолдберґ заявив наприкінці своєї триденної візити в Токіо, що між урядами ЗДА і Японії прийшло до згоди, що в кожній важливій справі, яка опиниться на терені Об'єднаних Націй, ті обидві держави будуть порозуміватись, поки займуть там своє становище. Така умова обов'язувала дотепер тільки ЗДА й Британію, та ЗДА й Канаду. Амбасадор Ґолдберґ підкреслив, що та умова не передрішує суверенного становища кожної з тих двох держав, а тільки ґарантує, що кожна з них буде згори інформована про погляди другої сторони й матиме змогу шукати між тими поглядами вирівнання. Амбасадор Ґолдберґ конферував одну годину з японським прем'єром Ейсаку Сато й іншими високими японськими урядовцями. Він дістав запевнення, що японський уряд розуміє і підтримує політику президента Джансона у В'єтнамі. Ґолдберґ дістав теж від своїх японських господарів найдокладніші й найвірніші відомості про ситуацію у Комуністичному Китаї. Японські керівні кола переконані, що теперішній внутрішній заколот у Китаї триватиме ще довгий час.

В Коговзі вшановано піонерів УНС

Коговз, Н. Й. — Пошана піонерів Українського Народного Союзу і через нього Української Громади в Америці була головною метою „Союзового Дня", що відбувся тут минулої неділі, 26-го лютого о год. 5-ій по полудні в залі Українсько-Американського Горожанського Клюбу у формі бенкету і концерту та з участю головного предсідника УНС Йосипа Лисогора, всч. о. Н. Вояковського — місцевого українського католицького пароха, українського католицького пароха з Вотервліт всч. о. д-ра Б. Волошина, українського православного пароха з Трой всч. о. М. Пахолка, посадника Коговзу з дружиною, секретарів Відділів УНС та багатьох місцевих і довколишніх громадян і діячів. Почесними гостями на бенкеті - концерті були піонери, що є членами УНСоюзу 55 або більше років: Варвара Фіялка, Йосиф Дзямба, Петро Ропіцький та Іван Барна. Всім їм п. Й. Лисогір церемоніяльно вручив пам'яткові золоті годинники і такий годинник передано також неприявному піонерові М. Ковалеві з Трой. Програму дня започаткував коротким привітальним словом інж. Р. Ракочий. Початкову молитву провів всч. о. Н. Вояковський, а тостмайстром був д-р Петро Мирешко. Святочну промову виголосив п. Й. Лисогір і, крім нього, промовляли мейор Коговзу д-р Джеймс МекДоналд і його активна в суспільному житті міста дружина та принципал місцевої школи М. В. Лесняк. Концертову частину програми виконали місцевий мішаний церковний хор під проводом п. Я. Біласа і танцювальна група „Верховина" з Вотервліту під проводом п. М. Савкова. Програму Дня закінчив короткою промовою вдячности для всіх учасників інж. Р. Ракочий, а всі 200 приявних гостей відспівали многоліття для відзначених піонерів.

ПРЕЗИДЕНТ ПОТВЕРДИВ ЗАГОСТРЕНІ МЕТОДИ ВІЙНИ ПРОТИ ПІВНІЧНОГО В'ЄТНАМУ

Вашинґтон. — Президент Джансон потвердив на своїй пресовій конференції в понеділок 27 лютого ц. р., що супроти Північного В'єтнаму застосовано нові засоби війни, а саме — замінування тамошніх рік, острілювання північно-в'єтнамського узбережжя з гармат Сьомої фльоти та острілювання Північного В'єтнаму далекосяжною артилерією почерез невтральну смугу, що ділить обі частини поділеного В'єтнаму. Однак Президент заперечив, наче б це було поширення війни, а з'ясував, що це знову тільки засоби для протидіяння північно-в'єтнамському воєнному постачанню, у людях і зброї, південно-в'єтнамським комуністам. Президент боронив бомбардування Північного В'єтнаму і ті нові засоби війни, вказуючи на великі шкоди, що їх вони приносять Північному В'єтнамові, щоб він освідомив собі, що не можна безкарно вести аґресії проти Південного В'єтнаму та що ведення війни коштує Північному В'єтнамові дуже дорого. Президент вказав на сотні тисяч північно-в'єтнамського населення, які мусять направляти шкоди, що їх приносять американські налети. Факт, що Північний В'єтнам повів широку міжнародну акцію, щоб припинити ті американські налети, вказує найкраще на шкідливі для нього наслідки налетів. Президент заперечив, наче б американський амбасадор при ОН Артур Ґолдберґ виїхав на Далекий Схід з „мировою місією". Він відмовився відповісти безпосередньо на запит журналістів, чи Голдберґ буде старатися нав'язати контакт з державними колами Бірми або генеральним секретарем ОН У Тантом, що перебуває тепер у Бірмі, куди приїхала делеґація від Північного В'єтнаму у ближче невідомій місії.

Проф. Іван Михальцевич очолив Окружний Комітет Відділів УНС у Шикаґо

Шикаґо, Ілл. — 25 лютого тут відбулись у спортовому домі, в приміщенні „Левів", загальні річні збори Окружного Комітету відділів УНСоюзу Шикаґівської Округи. Присутніх відділових репрезентантів було 52, з головних урядників були: інж. Степан Куропась — заступник Головного Предсідника, п. Петро Пуцило та Іван Іванчук — головні контролери, п-і Гелен Олек, Тарас Шпікула — головні радні. Був також і реферував союзові та організаційні справи обласний організатор Володимир Гірняк. До Окружного Комітету вибрано таких людей: проф. Іван Михальцевич — голова, інж. Володимир Бережан — І-ий заступник, професор Іван Красник — 2-ий заступник, мґр Антін Рудавський — 3-й заступник, Степан Касіян — секретар української мови, Андрій Козій — секретар англ. мови, Іван Мелінишин — фін. секретар, М. Сенчишак — касир, інж. Лев Боднар — прес. референт української мови, Марія Шпікула — прес. референтка англ. мови, Іван Кочко — реф. організаційний. Контрольний Комітет: Микола Голик — голова, М. Остап, Андрій Іванюк, Наталя Семків та Петро Питель члени. Окружному Комітетові доручено кооптувати ще одного заступника голови на віддалені відділи у стейті Індіяна. Збори постановили виконати призначену квоту для Округи в цьому році — році походу УНСоюзу до стотисячного членства.

Іван Зазворський 11-ий раз переобраний на голову Округи УНС в Аллентавні

Аллентат, Па. — Іван Зазворський, один з найвидатніших союзових діячів-піонерів, уже 11-ий раз був переобраний на голову Окружного Комітету Відділів УНС цієї округи у висліді загальних зборів, що відбулися тут минулої неділі, 26-го лютого о год. 6-ій ввечері в парафіяльній залі. Аллентавнська округа УНС нараховує 11 Відділів у 7 місцевостях які мали на зборах своїх 28 представників. Зборами проводив п. Колодруб, а секретарювала пані А. Гарас. Звіт з праці і стану Округи склав п. Зазворський, ствердивши, що Відділи Округи в минулому році здобули стільки нових членів, що покрили всі втрати і збільшилися на 10 членів. Приявний на зборах гол. касир УНС Іван Кокольський поінформував учасників про працю і пляни Екзекутиви УНС, зокрема про підготову до недалекого вже 75-річчя „Свободи" і УНСоюзу та зв'язаної з тими ювілеями організаційної кампанії, щоб збільшити кількість членства УНС до 100 тисяч. Головний радний і обласний організатор Степан Гавриш говорив конкретно про організаційні завдання і можливості та як їх досягнути і використати. Під час нарад відзначено двох членів: Дмитра Рудакевича, якому гол. касир І. Кокольський вручив пам'ятковий золотий годинник за його 58 років членства в УНС, та пані А. Гарас, якій гол. радний С. Гавриш передав відзначення за її організаційні успіхи. До Управи Окружного Комітету, крім п. І. Зазворського, як голови, були обрані: С. Колодруб — заступник голови, пані А. Ґарас — секретарка, Д. Мушастий — касир та пані А. Пипюк, пані Т. Демчук та п. І. Колтонюк — контролери. На закінчення нарад обмірковано пляни праці на найближчий час. Опісля був спільний обід для всіх учасників зборів.

У Вінніпеґу відбувається виставка дереворізів Якова Гніздовського

Вінніпеґ. — В неділю 26 лютого ц.р. відбулося відкриття виставки дереворізів відомого українського графіка і маляра Якова Гніздовського. Відбувається виставка в залях Університету Манітоби під патронатом Альфа-Омеґа Української Студентської Громади цього ж Університету та ширшого громадського комітету і триватиме до 4 березня ц.р. Перед тим, в днях 12-21 лютого ц. р., ця ж сама виставка відбувалася в Едмонтоні, в Ювілейній авдиторії Північної Альберти. Відкрив її офіційно губернатор Альберти Ґрент МекЮен, висловлюючи признання її організаторам і підкреслюючи, що такі культурні імпрези є дуже добрим відзначенням сторіччя Канади. З короткою промовою в час відкриття виступав теж провінційний секретар Амвросій Головач. Виставка охоплює 30 дереворізів Я. Гніздовського з 1960-66 років. Крім дереворізів з краєвидами, рослинами тощо, є там також ілюстрації до поезій Джана Кітса,

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Небезпечний договір

З кінцем минулого тижня американська публічна опінія, зокрема опінія законодавців, почала перехилятися в користь ратифікації американсько-советського консулярного договору з 1934-го року. На це вказували б повідомлення про те, що в користь договору схиляється лідер республіканської меншости в Сенаті сенатор Дірксен, як і факт, що в користь того договору виступила Екзекутивна Рада Американської Федерації Праці — Конґрес Індустріяльних Організацій. В пресових повідомленнях і коментарях згадується, що вже кругло 60 сенаторів заявилися за ратифікацією договору і ця ратифікація вже майже запевнена.

Проти договору найсильніше виступив Американський Леґіон, як і ряд інших патріотичних організацій. „Проти" заявився проф. Лев Добрянський, голова УККА.

Головні американські застереження проти ратифікації договору були цілком оправдані припущенням, що відкриття совєтських консулятів у ряді американських торговельних і промислових осередків відкриє для большевиків нові шпигунські можливості, на що виразно звернув увагу директор Федерального Бюра Інвестиґацій Едґар Гувер. Цим арґументом користувався також проф. Добрянський, хоч в основі опозиції української та інших етнічних груп лежить глибша і не менш небезпечна причина: відкриваючи свої консуляти в столицях підсовєтських республік, як Київ чи Мінск, уряд ЗДА посередньо погоджується із колоніяльною залежністю тих країн від Москви. Це ті найголовніші арґументи, що промовляють проти ратифікації договору. Ми повинні їх пригадувати й продовжувати нашу акцію проти тієї ратифікації.

Пошанування меншости

Основною рисою демократії є вирішування справ більшістю голосів і здисципліноване підпорядкування тій більшості меншости, яка переходить до конструктивної опозиції. Однак, на цьому мудрість демократичного устрою не кінчається. Вона вимагає від більшости пильно прислухуватись до опінії меншости і з нею співпрацювати. Демократія виключає механічне майоризування більшістю меншости та механічне накидування більшістю своїх вирішень. Навпаки, не тільки обов'язком, а й привілеєм більшости є звертатися до меншости за співпрацею і пропонувати меншості компромісову розв'язку спірних справ. Не „слабший" має шукати злагоди з „сильнішим", а навпаки. Це стосується і міжнародного життя. Відомо, що коли переможець користає з своєї фізичної переваги і диктує свої умови миру переможеному — це з-правила мусить мститися на ньому, переможцеві, бо створює зразу ґрунт для нових конфліктів, породжує бажання реваншу, перекреслює політичні користі, здобуті мілітарною перемогою. Коли Америка примусила Японію прийняти продиктований їй мир, генерал МекАртур старався негайно своєю мудрою політикою направити ту історичну помилку. Все ж вона мститься й по нинішній день — продиктуванням до нової конституції Японії тієї точки, яка забороняє їй мати власні збройні сили. Другий приклад з недавньої історії: після важких промахів Ялтинського й Потсдамського договорів — Винстон Черчилл заявив, що треба негайно відбудувати Німеччину і перетворити її на союзницю Заходу.

На превеликий жаль, в українській політичній дійсності завівся такий звичай, що коли якась група на будь-яких зборах має більшість, то вона, вдоволена таким станом, перестає рахуватися з меншістю і майоризує її своїми рішеннями, які по суті здебільша зводяться до того, що переводять до керівних органів „своїх" людей. Шо гірше, — в таких випадках більшість часто вважає, що не потребує вже дотримувати умови, яку склала перед зборами з табором, що на зборах опинився в меншості, і ту умову, всупереч усім добрим обичаям, самовільно зриває. Діячі, які виявляють таку короткозору тактику, не рахуються з невідхильною кризою, що її така тактика мусить породити, і щойно тоді, коли вже криза настає, — стараються, в найкращому випадку, йти на компроміси.

Угрупування, що мали більшість на IX Конґресі американських українців, виявили непоступливість уже при виборі Президії Конґресу, і це помстилось і потягло за собою наступні помилки — з обох сторін. На минулотижневих Загальних Зборах Відділу УКК у Філядельфії та сама ситуація повторилась — із зміною партнерів. Члени більшости знехтували — як виходить із об'єктивних інформацій — компроміс, усталений на Номінаційній Комісії, і старалися змінити устійнений список нової Управи. В обох випадках ще не доведено до порозуміння. А воно необхідне для добра всієї громади, добра української справи. Пошанування меншости заощадило б багато труднощів у нашому громадському житті.

Богдан Галайчук

НЕВТРАЛІСТИЧНА ПЕРЕМОГА

Буенос Айрес. — Глибина естради удекорована гербом Організації Американських Держав (ОАС) і прапорами всіх її членів, на естраді зайняли місця президія та делеґації. Все те освітлене рефлекторами, бо проти естради вимірені дула фільмових апаратів. Идуть дебати над арґентинським проєктом: щоб Перманентний Комітет ОАС став постійним і щоб підготовлював він леґітимну спільну оборону.

Від хвилини відкриття 3-ої Надзвичайної Міжамериканської Конференції не було такого чіткого враження, що ви перебуваєте в залі найбільшого в Буенос Айресі театру Сан Мартіна. Але тоді, 15-го лютого, атмосфера була наскрізь інша. Промовляв Його Ексцеленція Пан Президент, промовляли панове міністри закордонних справ. Всі говорили гладко й люб'язно, і було відомо наперед, що кожний з них скаже. Навпаки, тепер, 22-го лютого, присутні слідкували з запертим віддихом за розвитком повної напруги драми, гідної пера Гічкока. Вистачило обсервувати обличчя акторів, щоб усвідомити собі, що сьогодні не відрецитовують вони стандартних роль.

Акредитовані на конференції журналісти від початку очікували того змагу, здавна робили зондаж серед поодиноких делеґацій і палко дискутували, чи Арґентину підтримує 10 держав чи лише 9, і чи пощастить зібрати разом 14 голосів, щоб проєкт був прийнятий. Але важко було уявити собі до останнього дня, що арґентинська пропозиція буде відкинена 11-ма голосами; і що лише 6 держав голосуватиме за неї (крім Арґентини також Бразилія, Параґвай, Сальвадор та Нікараґуа), а 3, між ними ЗДА, стримаються від голосування з тактичних міркувань.

Коли порівняти промови 11-ох делеґатів, що голосували проти арґентинського проєкту, 5 з них (Еквадор, Домініканська Республіка, Ґватемаля, Перу й Коста Ріка) голосували „проти" лише тому, мовляв, щоб оминути розбиття. Тим самим їхня позиція врешті - решт, зближена до позиції Болівії й Панами, які стрималися від голосування. Навпаки, 6 інших делеґатів відкинули арґентинський проєкт з мериторичним умотивуванням: до традиційної опозиційної трійці (Мехіко, Чіле й Уруґвай) прилучилися тепер Гаїті (негритянська республіка під кривавою диктатурою Дюваліє) і дві країни, що, поважно загрожені субверсією і навіть партизанкою, донедавна солідаризувалися з Вашинґтоном: Венесуеля й Колюмбія.

Уруґвай зайняв поміркований позицію: теперішня, 3-тя Конференція має обмежитися формальним прийняттям змін, щодо яких існує однозгідність, висловлена на 2-ій Конференції, в листопаді минулого року в Ріо. Гаїті стало в обороні священної суверенности: у висліді арґентинської пропозиції, мовляв, збройні сили поодиноких держав могли б висмикнутися з-під влади їхніх президентів. Також інші опоненти вживали того і інших арґументів.

На думку колюмбійського уряду, пропозиція порушила б Хартію ОН і перетворила б ОАС на військовий альянс. Венесуельський делеґат уважає, що теперішня система зовсім задовільна, континент не є безборонний, бо на його сторожі стоять збройні сили поодиноких держав. Венесуеля, яка є предметом комуністичної аґресії з Куби, мовляв, не потребувала й не потребує помочі іззовні.

Та найбільш характеристична чілійська промова, з якою сходиться у великій мірі мехіканська.

Представник Чіле проти „мілітаризації ОАС". Він зацитував звіт генерального секретаря ОАС з 1949 року Альберта Льєраса Камарґа, який виступив був проти перманентного характеру Дорадчого Оборонного Комітету, що, мовляв, має розглядати лише пильні питання, „які виникли з вийняткових ситуацій". Раз зайнято таке становище 1949 року, у повному розпалі холодної війни, воно тим більше має застосування сьогодні. „Впродовж останнього десятиріччя бачили ми ступневий спад міжнародного напруження, що виявлявся у холодній війні. Давно минули часи, коли НАТО створило генеральний штаб і витрачало мільярди на відбудову оборонної здатности Західньої Европи, проти загрози нападу зі Сходу. Паралельно розлюзнилися і НАТО, і Організація Варшавського Пакту. Всі альянси, західні і східні, розпливлися у новій дійсності: у закінченні гострої фази холодної війни. Тепер „президент" ССР відвідує Папу; совєтський прем'єр відвідує британську королеву, яка приймає його запрошення відвідати Москву. Президент Джансон накреслює політику „будови мостів" до комуністичного світу, а ми, як виглядає, уперто намагаємося жити в минулій добі. Я не є наївний, не тверджу, що минула доба міжнародних напружень, що немає комуністичної загрози для Латинської Америки. Але та загроза не зовнішня, а внутрішня: це злидні мільйонів людей. Не військовими засобами можна протиставитися комуністичній загрозі, лише Союзом для Поступу". Одним словом: антибіотики зайві, вистачить вітамінів.

У відповідь на цю мирну ідилію, з'ясовану чілійським дипломатом, Едвін Мартін пригадав: „Не зважаючи на те, що діється в деяких частинах світу та в деяких комуністичних потугах, не зважаючи на злагідненння холодної війни, постанови гаванської Триконтинентальної Конференції та субверсія континенту не промовляють за те, щоб можна було занедбати на цьому терені наші зусилля всякого роду, не виключаючи, як треба, і військових, щоб боронити наш життьовий стиль, вільний і демократичний". Холодна війна злагіднилась хіба в уяві „людей доброї волі". Крім того чілійський представник забув одну дрібну подію, що трапилася після 1949 року: створення комуністичного мостового причілку на Кубі.

Слід згадати, на кінець, про тактичний поділ роль у прозахідньому таборі: коли Арґентина вела чоловий наступ, Бразилія підготовляла „відступ на заздалегідь підготовлені позиції". Бразилійський представник, підтримуючи арґентинську пропозицію, запропонував формальну поправку, до якої приєдналися ЗДА: дискутувати пропозиції не в Комісії „Б" Конференції, тобто публічно, під рефлекторами й телевізією, а на приватній конференції міністрів закордонних справ. Ішлося про те, щоб арґентинська пропозиція була дискретно відсунена „до кращого завтра", до ситуації на зразок домініканської кризи, у світлі якої вона виявиться наявно необхідною.

Противна сторона унеможливила цей тактичний маневр, і то в аґресивній, саркастичній формі. „Якщо бразилійському представникові, — заявив його венесуельський товариш, — ідеться лише про те, щоб похоронити арґентинський проєкт з почестями, прийнятими у міжамериканській системі, я підтримую його пропозицію. А коли ні, волію продовжувати дебати, до їх останніх наслідків".

Після того арґентинцям не залишилось нічого іншого, як зрезиґнувати з „похорону з належними почестями" і домагатися негайного голосування, яке й відбулося 22 лютого. Проєкт похоронено — без традиційних почестей, прийнятих в міжамериканській системі.

Раз венесуельська східність унеможливила дискретний тактичний відступ, не залишилось нічого іншого, як прийняти вирішний бій, щоб було записано в аналах, що лише половина членів ОАС, точніше 11, голосувала проти проєкту, наявно згідного з послідовною лінією Державного Департаменту ЗДА. Але не було сенсу, щоб американський престиж був явно і славно обтяжений тою прогрою на континентальному бойовищі, зокрема тепер, коли Вашинґтон веде, на світовому бойовищі, у В'єтнамі та на дипломатичній площині, твердий змаг проти комуністичних потуг і проти де Ґолля.

Тому нікого не здивувало, що Дін Раск відлетів, разом з сенаторами й послами, які йому товаришили, за два дні перед драматичним зударом, тобто 21 лютого. І що Едвін Мартін у своїй промові вповні підтримав арґентинську пропозицію, але стримався від голосування.

Отже, можна твердити — при дуже оптимістичній інтерпретації — що ЗДА не зазнали поразки на 3-ій Надзвичайній Міжамериканській Конференції, 22 лютого 1967 року, о годині 7.20 вечора...

А. Гудовський

ЮВІЛЕЙНІ ПАРАДОКСИ

У цьому році сповняється 50-ліття Української Національної Революції й відродження державности. Зрозуміло, що для відзначення цього півстолітнього ювілею не досить влаштувати академії в листопаді ц. р. чи в січні наступного року. То мусить бути добре продуманий і організований процес, цикл акцій протягом ювілейного року.

У зверненні Державного Центру УНРеспубліки, яке опубліковане в українській пресі, ювілейний рік визначено від 1-го березня 1967 р. до 31 березня 1968 р. Отже, за пару днів розпочинається вже ювілейний рік, а ми не маємо ще навіть Центрального Ювілейного Комітету, який розпочав би практичні заходи для переведення ювілейних виступів. Не дає спокою болюче питання: чому, яка причина неуважного ставлення до цієї важливої і невідкладної справи?

Знаємо з підсовєтської преси, як заздалегідь і з яким розмахом готується комуністичний режим до свого ювілею „жовтневої революції". Знаємо, що ЦК КПСС видав у січні ц. р. окрему постанову про підготову до відзначення 50-річчя „Великої жовтневої соціялістичної революції", а ще перед тим відбулися своєрідні прощі комсомольців по т. зв. історичних місцях для створення міту облудної героїки, щоб полонити душі молодшої ґенерації, яка не обізнана з деталями тих подій. Отже, широко закроєна пропаґанда вже ведеться на повну пару. Кожну громадсько-професійну організацію зобов'язано брати участь у тій гидкій кампанії брехні і самореклями.

А яка ж ситуація у нас, що ми — політична еміґрація — якщо не робимо, то бодай уже намітили зробити в цій справі? З великим огірченням мусимо ствердити, що поза кількома згадками про ювілейну дату жадного практичного кроку в справі відзначення ювілею не зроблено. Натомість маємо чимало доказів недооцінки і замовчування ювілею та відсовування його на задній плян. Наведемо кілька прикладів:

— У червні 1966 року відбувся 8-ий Конґрес Союзу Українських Студентських Товариств Америки. Це є якраз та інтелектуальна верства, національно свідома і патріотична, на яку ляже обов'язок продовжувати на еміґрації нашу національно-визвольну боротьбу. Конґрес СУСТА ухвалив добре складену резолюцію, у якій зафіксовано завдання Союзу на наступну каденцію в різних ділянках праці. А чи є в резолюції бодай згадка про ювілей відродження державности? Ні, там лише сказано, що учасники Конґресу вітають „громадські і політичні установи, які заступають принципи українського націоналізму". Як це, до речі, розуміти? Здавалося б, що студентський Конґрес повинен бути льояльним до всіх українських самостійницьких організацій і не обмежувати себе підкресленням льояльности лише до українського націоналістичного руху, бо СУСТА є не політичною партією, а союзом студентських товариств.

— У „Свободі" з 28 січня ц. р. читали повідомлення, що в Канаді кілька молодечих організацій створили Координаційний Комітет для підготови двох мистецьких виступів, але з нагоди 100-ліття Канади, а про 50-річний ювілей відродження української державности українська молодь Канади забула.

— У „Свободі" з 10 лютого ц. р. закликається влаштувати фестиваль української культури з театральними виставами, операми, балетами, документальними фільмами тощо з нагоди Світового Конґресу Вільних Українців. Це вартісна пропозиція, але ми, на жаль, ніде не знаходимо пропозицій про те, як і чим вшанувати значно важливіші події, бо історичного, загальнонаціонального виміру, півстоліття річниця яких припадає на той самий час. Автор цієї статті виступав із пропозицією про об'єднання ювілею з СКВУ, але її зіґноровано.

— На наступному засіданні Екзекутиви УККА буде розглядатись плян політичної праці УКК на 1967 р., який запропонував проф. Смаль - Стоцький, але в тому пляні немає навіть згадки про відзначення ювілею відродження державности.

Розмір статті не дозволяє продовжувати приклади, але висновок може бути лише один: ми занедбали важливу справу. Чому Український Народний Союз уже тепер почав готуватися до ювілею, що припадає на 1968 і 1969 роки, а в справі ювілею державности досі нічого не зроблено, хоч уже на початку 1966 року були голоси в пресі, що закликали готуватись до ювілею.

Які ідейні прикмети є обов'язковими для української політичної еміґрації? Це — самостійницька й антикомуністична плятформа. Вони обидві зобов'язують нас до відзначення ювілею. Як самостійники, ми повинні відзначити ювілей українських революційних подій 1917 року, бо „ті події двигнули український нарід із дна невольницької темряви до світлих висот рідного державництва і соборництва, дарма що втримався він на тих висотах тільки короткий час". Ми взяли наведену цитату із „Свободи" з 21 січня ц. р., а від себе просимо уявити собі, як би виглядало українство і в якому стані була б національна справа, якби не відбулися ті події, що їх дехто й тепер залюбки критикує: не було б ні УССР, ні українських шкіл, ні грона поетів - шестидесятників, ні постуляту нашого самовизначення. До речі, у тексті молитви, виголошеної 22 січня в Сенаті ЗДА, сказано: „Дай (Господи) Україні волю і самовизначення!" Це — невдале формулювання.

А як антикомуністи ми зобов'язані відзначити ювілей так, щоб протягом ювілейного року політичними виступами, публікаціями і радіопересиланнями дати гідну відсіч брехливій пропаґанді комуністичного окупаційного режиму, що проводиться з нагоди 50-ліття т. зв. Радянської України. Замало відгороджуватися від висланців комуністичного режиму. Треба використати слушну нагоду й об'єднатися для гідних політичних виступів, таких виступів, щоб і український нарід про них почув. Ото будуть найліпші контакти!

Також треба, на нашу думку, негайно створити з представників наукових установ і УККА діловий комітет для видання англійською мовою „Історії України-Руси" проф. М. Грушевського, з тим, щоб той комітет зразу розпочав збірку пожертв на це видання, що буде одною з найефективніших ювілейних акцій, бо публікації, що їх заплянував УКК, американські наукові і політичні кола сприйматимуть із застереженням, як праці з елементами пропаґанди, а ім'я М. Грушевського має давно авторитет правдивого науковця.

Ми розглядаємо Київ, як символ української державности, і підкреслюємо наші симпатії до нього. Але зрозуміймо, що Київ не простить нам, якщо проспимо чи зіґноруємо ювілей державности і не використаємо його з найбільшою користю для національної справи і не покличемо до порядку мізерні групки, які на сторінках „Канадійського Фармера" дозволяють собі зневажати історичні події, що є підставою нашої самостійницької концепції.

Президент плянує самоуправу для Дистрикту Колюмбії

Вашинґтон. — Президент Джансон 27-го лютого звернувся до Конґресу з окремим проєктом, щоб скасувати постановлений Конґресом міський уряд для Дистрикту Колюмбії, та щоб населення цього американського міста, котре має 803,000 мешканців і є дев'ятим містом щодо кількости населення в цій країні, могло само вибирати свою самоуправу. В цій справі Сенат уже кілька разів схвалював окремий законопроєкт, але Палата Репрезентантів, в Комісії якої для справ Дистрикту Колюмбії, переважають південні конґресмени, не голосувала в цій справі, бо населення Дистрикту Колюмбії має аж 65 відсотків негритянського населення, і Палатна Комісія не пустила досі цієї справи на наради повної Палати. Президент Джансон плянує скористати з закону про реорганізацію, схваленого в 1945 році, і адміністраційним розпорядком розв'язати настановлений міський уряд для Дистрикту Колюмбії та зарядити вибори, щоб населення могло вибрати собі міську самоуправу. Президент може видати зарядження в цій справі, і як до 60-ох днів Конґрес не поставить вета проти Президентового зарядження, то воно стане законом. Справа самоуправи для Д.К. тягнеться вже 16 років, і Палата його бльокує та не допускає до ухвалення закону в цій справі.

Ф. Луців

ПІСЛЯ 35-ОХ РОКІВ В РІДНІМ КРАЮ

(2)

В той момент приступив мій син і каже: Тату, а чому то той знак, що у нас висить у хаті на стіні, намальований отут на голові змії? — Це тому, відповів я, що тризуб є старинним символом української держави, в якій не було німця, москаля, поляка чи румуна. Росіяни-комуністи хочуть, щоб вони усюди були панами, а не український народ. Поконавши нашу армію, вони тепер її висміюють.

Були ми і в російській гімназії в Чернівцях. Там показувано все у мові старшого брата, бо там мова викладова — російська. Українська мова, мова 95%-ів студентів, вивчалась раз в тиждень. В такій то клясі української мови, при наших відвідинах, читав один студент: „Коліївщина хотіла освободити народ від панщини, котру завела Катерина II." Кажуть, що в усіх українських школах вивчається і мова англійська, тоді, коли в школах з російською мовою навчання вивчають мову німецьку, еспанську чи французьку. Все-все в черновецькій гімназії з російською мовою навчання було написане по московськи, за вийнятком відзнаки на лівому боці управителя школи: „В нагороду за педагогічні заслуги."

У Тернополі ми з дружиною сиділи на викладах англійської мови в II-ій клясі. Студенти писали на таблиці і зі швидкістю переводили речення на українську мову. Друга частина лекції складалася з запитів студентів про мовні помилки, і писання диктату. Учителька говорила вже по англійськи.

Тоді ми з жінкою встали і підійшли до фронту кляси. Студенти всі встали. Я тоді запитав учительку, чи дозволить сказати до студентів слово. Діставши дозвіл, в англійській мові я передав привіт від студентів з Америки та Канади, і тоді, вже в українській мові, я похвалив їх за добру науку і попрощав їх в імені української шкільної молоді поза Україною.

З інших відвідин сказали мені директори, що при кожній школі вони мають „комітети юних атеїстів". Їхнім заняттям є „пояснювання віруючим студентам та їхнім родичам науковий склад релігії," та що вони ходять кожного вечора на свою пропаґандивну роботу.

А коли ж ті студенти вчаться? — запитав я. „Добрий студент найде час і на задачі і на ,просвітню акцію' " — відповів мені директор досить шорстким тоном.

Тоді в нас зайшла бесіда на тему релігійних сект. Про головні релігійні групи він не питав, а запитував „А у вас в Америці є баптисти?", „Є" — була моя відповідь. „А Свідки Єгови є?" „Є". „А штундисти є?". „Є" — знов відповів я йому і додав: „У нас є яких 360 релігійних сект." „І як же ваш уряд дає собі з ними раду?" „Легко." „Та як?" — випитував він далі. „Уряд їх не торкає. Він релігії не торкає, церков не зачіпає. Хто хоче, ходить до такої церкви, яка йому подобається." „А релігії в школах не вчать?" „Так, вчать, в приватних школах. Діти з публічних шкіл вчаться релігії при церквах." „Як це діється?" питав він. „В умовлений день шкільні діти збираються в церковних залях, куди заходить їх духовний учитель і навчає катехизму та молитов". „І це не мішає американському управлінню, що вони вивчають стільки різних доктрин?" „Ні, зовсім ні." „А хто платить попам за таке навчання релігії по школах?" „Їхні церковні громади платять їм." „І де ж ті попи живуть?" „По своїх домах, біля своїх церков." „І що ж їм платять?" „Їм платять відповідно від їх праці, від 3,000 — 6,000 дол. в рік і більше, а деякі в подарунок одержують ще і автомобілі від своїх громад."

„І наші там попи живуть?"

„Так, живуть".

„І мають свої приходства?"

„Так, мають."

„І є в них свої автомобілі?"

„Так, є."

„І є там свої школи?"

„Деякі місцевості мають свої церковні чи парохіяльні школи, православні й українсько - католицькі, в яких учать і священики, і сестри, і світські учителі."

„І так є в усіх місцях, де живе українська еміґрація?"

„Ні, не всюди. По місцевостях, де нема своїх приватних шкіл, діти ходять п'ять днів до державної школи. По суботам діти йдуть до своєї української рідної школи, що міститься при церквах. Іноді і в неділі, перед Богослуженням, є ще так зв. недільна школа, де діти вчаться."

„І це не мішає американцям в їхній учбовій програмі?"

„Зовсім ні."

„Яка ж є ціль українських шкіл в ЗДА?"

„Задержати нашу молодь при українстві, при своїх обрядах, звичаях."

„І хто ж вам в Америці купує школи, церкви, оплачує учителів, попів?"

„Люди самі."

„А як там мається наш народ?"

„Не зле, пане директоре Люди мають свої доми, розгосподарювались. Їздять автомобілями, посилають дітей до вищих шкіл, і т.д."

„І певно всі збираються іти війною на радянський Союз?"

„Я би цього не сказав. Наш народ підчиняється законам своєї держави, скажім ЗДА, чи Канаді. Якщо котра з тих держав, пішла б війною на СССР, то і ми б ішли."

**

Після похорону вуйка моя родина запитала мене, чи я хотів би провести свій останній день в рідному селі. Я відповів, що я їх прошу, щоб для мене й моєї родини приготували Святий Вечір — такий, як то колись робила покійна бабуня, з 12-ма стравами, з дідухом, й усім... Хоч таке моє бажання на 30-го жовтня не було дуже й вигідне, про те, для мене воно було символічне, рідне, дороге.

Вечором того ж дня ми всі зійшлися до одного з наших рідних, у якого була обширніша хата, бо в одній кімнаті покійного вуйка було затісно для 50-ох членів родини.

Прийшов вечір, зірки засяли і до застеленого стола принесено святочні страви. Найближча родина засіла біля довгого стола. По середині сидів я зі своєю родиною й своїми близнюками, синами Антоном і Федором. Напроти мене сидів гість, і хоч він і не був членом родини, а дорогий гість, що займав поважну посаду у сусідньому колгоспі. Він був уродженцем Великої України. Він бажав багато довідатися від нас про Америку, хотів побачити наші „Свята", бо він вже забув, бо вже то було давно, як у його рідній Херсонщині справляли Різдво.... Його старанням наша родина вночі об'їздила усі порозкидані місця, де живе наша родина. Його прислуга була дуже важна, бо без неї ми ніяк не вспіли б оглянути усіх, і побачити, кому що бракує: хто має свою хату, хто її не має, у кого на хаті є дах, у кого немає, у кого є курки, а у кого немає, хто має крілики, а хто їх немає, хто має чим запалити на зиму, а кому бракує ще вугілля, ітд. Взагалі, йому завдяки ми прихапцем об'їздили й зобачили усе і ніколи того не забудемо. Бо треба пам'ятати, що коли нам доз-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Вашінґтон, Д. К.

РОКОВИНИ 22-ГО СІЧНЯ

Українська громада відсвяткувала „49-ту річницю віддродження Української Держави. Свято відкрив голова місцевого Відділу УККА д-р Р. Барановський. Головну доповідь виголосив д-р Ю. Старосольський. Аналізуючи українські державно - творчі акти 1917-1919 рр., промовець підкреслив їх маркантні риси, а саме: змагання до повної державности, основаної на природньому праві самовизначення, змагання до соборности всіх українських земель, намагання сперти державну владу на широкій народній репрезентації, республіканська форма держави оперта на засаді „володіння права" та визнання прав національних меншин. Добре виголошена доповідь в англійській мові Вас. Андріюка була доповненням попередньої доповіді для слухачів, які менш обізнані з тематикою, або які не могли вповні сприйняти української доповіді.

Мистецька програму була різноманітна; Місцеві сили репрезентували Уляна Сось, яка без патосу вміло рецитувала віддповідно добрану річ, та мішаний хор при Об'єднанні Українців Вашингтону під батутою Ю. Філіпова. Хор тішиться заслуженою маркою. Зміцнений добрими і вишколеними співаками, які покищо стоять осторонь, цей хор стане ще ліпшим, направду репрезентативним хором гідним столиці.

Добір програми хору (О. Биковця „В легендарних зоряних Карпатах" та Китастого „Привіт Батьківщині") відповідний, виконання — добре.

Замісцеві гості - виконавці, яких наша громада мала нагоду перший раз почути, вповні оправдали добру марку, яку потрафили здобути навіть між чужими. Зокрема соліст Нац. Компанії Метроп. Опери, Андрій Добрянський, обдарований гарним, басовим голосом, яким співак вміло орудує, виказуючи не тільки солідний вишкіл, але і музичну культуру. Виконуючи дві пісні (Лисенка „Ой Дніпре мій Дніпре" і Стеценка „І золотої і дорогої") та дві оперні арії (з оп. „Богдан Хмельницький" та з оп. „Відьма" П. Углицького), співак вміло модулював краску і звук голосу та викликав відповідний ефект інтерпретованих творів.

Другим гостем був Андрій Заплатинський, соліст - скрипаль, який мимо молодого віку представився як дозрілий мистець з опанованою технікою. Чиста інтонація, гарний - м'який тон та стилева інтепретація виконуваної ним сонати Г моль (Г мінор) Г. Тартіні були гідні найвищої похвали. Фортепіянову частину сонати виконала бездоганно п. Ждана Кравців. Наш молодий і симпатичний соліст, як зачуваємо, відбуваючи військову службу в столиці, являється членом репрезентативної військової оркестри, яка концертує і в Білім Домі. Надіємося почути ще п. А. Заплатинського в майбутньому, Обом гостям бажаємо якнайкращих мистецьких осягів.

На марґінесі цієї імпрези рецензент хотів би поділитися думками про укладання програм на наших академіях. Кожний знає, як важко в місцевостях, де українська колонія нечисленна, вибрати та приготовити відповідну програму. Труднощі збільшуються, коли ходить про точки інструментальні. У нас все легше про соліста - співака, чим про соліста - піяніста чи скрипаля. Не тому, що їх обмаль, але важко нераз про відповідний твір. Ніде правди діти, але інструментальних творів українських композиторів загалом мало. На наших святочних імпрезах головною точкою програми звичайно буває доповідь, а тематично зближені декламації чи навіть вокальні продукції мають за завдання створити у слухачів відповідний настрій. А тяжко його викликати виконанням напр. сонати... Загал публіки не заходиться клясичною формою твору, мелодійно їй чужого, і слухаючи 15-20 мінут один твір оплескує по кожній частині (а є їх звичайно в сонаті три!) чим „пещить" виконавця, а рівночасно ставить себе в клопітливе положення. Чи не краще піобрати одну чи дві короткі композиції, а сонату залишити концертам камерної музики.

Передумовою відповідного підбору є плянування програми заздалегідь: соліст - інструменталіст повинен знати характер імпрези, а організатори повинні визнаватися на музиці, або заздалегідь пораддитися у компетентних осіб.

Ці щирі зауваги, викликані програмами деяких наших святочних імпрез, про які не раз доводиться читати в часописних звітах, а подиктовані найкращими інтенціями поділщити мистецький рівень наших імпрез, аж ніяк не зменшують мистецьких кваліфікацій наших солістів, які часто безінтересовно жертвують свій талан і час.

Д-р З. Нижанковський

В АМЕРИЦІ Й У СВІТІ

ПОДАТКОВИЙ УРЯД ЗДА ЗАКІНЧИВ перехід своєї системи на автомати - компютери. Центри з компютерами знаходяться в таких містах: Ендовер (Массачусетс), Філядельфія, Чемблі (Джорджія), Остін (Тексао), Оґден (Юта), Кензас Ситі (Монтана) і Сінсіннеті (Огайо). Ці машини мають сконтролювати податкові заяви більше як 102-ох мільйонів осіб. Сума податків правдоподібно винесе більше як 114 більйонів дол. в 1967 році. Платники податків мають висилати свої податкові заяви до своїх податкових урядів, Там сконтролюють ці заяви, чи вони в порядку виповнені, а після того відошлють до найближчого районового Податкового Уряду. Всі обрахунки виконуватимуть компютери.

Бостон, Масс.

ВІДДІЛ УККА ВІДБУВ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Місцевий Відділ УККА відбув Загальні Річні Збори 29-го січня в присутності платників УНФ і делеґатів місцевих організацій. Збори відкрив голова проф. Іван Олексишин, а проводила ними президія в складі інж. Володимир Тутка — предсідник і інж. Борис Білецький — секретар.

Звітування започаткував голова проф. д-р Іван Олексишин, накресливши загальний перебіг праці Відділу. Заходом Відділу і при співпраці місцевих організацій та громаянства влаштовано 3 академії: Шевченківську, Листопадову і Державности. Окремо відзначено 40-річчю смерти Головного Отамана Симона Петлюри. Голова був делеґатом від відділу УККА на IX Конґрес УККА та репрезентував Відділ на зовнішньому форумі: на академії з нагоди 10-ліття мадярського повстання та проголошеня самостійности Литви і Латвії. Очолював делеґацію до губернатора Массачусетс і мейора Бостону з нагоди підписання проклямацій про „Український День" та під час піднесення українського прапору.

Скарбник Відділу Дмитро Николенко подав фінансовий звіт. Збірку на УНФ у висоті 780 долярів переслано до Централі. Загальний оборот становив 1,361 дол.

Референт зовнішніх зв'язків Орест Щудлюк звітував за працю на зовнішньому відтинку, яка проходила в таких напрямках:

1) Особливу увагу звернуто на співпрацю з організаціями інших поневолених народів. Зорганізовано Комітет для Поневолених Націй в Новій Англії, до якого ввійшли українці, вірмени, лотиші, литовці, естонці, мадяри і поляки. Комітет відзначив Тиждень Поневолених Націй. 2) Втримувано постійний контакт з сенаторами і конґресменами в справах створення Постійного комітету для поневолених націй в Конґресі, видання Шевченківського значка та відзначення Української Державности. 3) Нав'язано контакт з новообраним сенатором Едвардом Бруком, який заявився за право поневолених народів на самостійність. 4) Порушено знову в поштовім уряді справу видання Шевченківського значка. 5) Реаговано листами до преси про неправильні інформації про Україну. Референт зовнішніх зв'язків був делеґатом від платників УНФ на IX Конґрес УККА.

На внесок голови Контрольної Комісії Володимира Ганчара Збори уділили абсолюторію уступаючим керівним органам з признанням за пророблену працю.

Нову Управу Відділу УККА очолив інж. Володимир Тутка. До Управи вибрані: Степан Сідлярчук і Володимир Федорів — заст. голови, інж. Борис Білецький — секретар, Дмитро Николенко — скарбник, Орест Щудлюк — референт зовнішніх зв'язків, Михайло Волощук — організаційний референт, Михайло Франківський, Володимир Бачинський і Володимир Гетьманський — члени Управи. Контрольна Комісія: Володимир Ганчар — голова, Михайло Чайківський і Осип Павлик — члени.

Громадський Суд: д-р Роман Миколаєвич — голова, д-р Іван С. Дідюк і інж. Сергій Сахарук — члени. Збірщики УНФ: Михайло Франківський, Степан Сідлярчук, Дмитро Мельник і Дмитро Николенко.

Нова Управа кооптує культурно - освітнього референта і більше збірщиків УНФ.

Перед Відділом УККА в Бостоні та новообраною Управою стоять важливі справи до переведення: відзначеня Тижня Поневолених Націй, підготовка до відзначення 50-річчя Української Революції та поширення збірки на УНФ. Успіх плянів залежатиме у велику міру від підтримки, яку Відділ дістане від нашої громади в Бостоні й околиці. Треба сподіватися, що Відділ таку підтримку дістане!

О. Щудлюк

Відзначення бою під Крутами

Від ряду літ українська студіююча молодь у вільному світі взяла на себе почесний обов'язок вшанувати пам'ять студентів - героїв, що в бою під Крутами віддали своє життя за волю України.

Монтреальський Відділ Союзу Українського Студентства Канади відзначив ці роковини 4-го і 5-го лютого.

В суботу студенти зорганізували похід — демонстрацію проти большевицького терору в Україні.

В неділю улаштовано врочисту Крутянську Академію в залі УНО. Академію започатковано оригінальним радіомонтажем укладу Бориса Будного. В монтажі представлено у зворушливий спосіб переживання матері та її сина одинака, що пішов у бій і поляг під Крутами.

Голова Відділу СУСК-у, Наталя Дяків, виголосила доповідь, в якій з'ясувала історичні події, що попереджали бій під Крутами, перебіг бою, та його значення. Бій під Крутами був, є і буде для української молоді прикладом готовости до самопожертви, як цього вимагає Батьківщина.

Студентка Уляна Меренюк виконала фортепіянове сольо з творів Лисенка, Шопена, і Брамса, а студент, Орест Свобода, віддеклямував вірш О. Бабія „Під Крутами". Мішаний Студентський Хор під мистецьким керівництвом п-ї М. Чолій відспівав три пісні при фортепіяновому супроводі Наталі Дяків.

Академію закінчено відспіванням національного гимну.

Заповідачем Академії був заступник голови Відділу СУСК-у, Богдан Вальків.

І. З.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

ПІСЛЯ 35-ОХ РОКІВ В РІДНІМ КРАЮ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

волили прибути в заказану зону на похорон вуйка, то дали вам лише 8 годин на то часу ... і коли ми несподівано зявилися у селі — то усі плакали й просили, щоби їх відвідати, і ми, завдяки тому панові усе це зробили; він приніс велику фляшку коняку. Ми всі стали до молитви (наш приятель не хрестився, лише стояв) і на мене припала честь „повіншувати" так, як колись покійний дід це робив. Подали кутю довкола стола ... Мої тітки розплакалися, бо нагадали собі ще ті свята, як ми їх разом святкували, колись. Після куті ми їли пісний борщ, рибу ... і все, все як належить на Свят-Вечір.

Після вечері заколядували Бог Предвічний, і, на диво, усі численні присутні „ґенерації", — і старші й молодші — прекрасно знали слова наших рідних колядок. Заспівали й Нова радість, На небі зірка, й багато, багато коляд.

Наш гість нарешті зібрався і пішов додому. А ми і далі співали без кінця колядки. Бо що ж могли ми співати по похороні дорогого вуйка, як не колядки?

Аж тут загавкав пес. Наш господар хати вернув знадвору й каже стривожено до мене: „Вас хоче міліція."

„І чого ті непрошені колядники хочуть від мене?" — спитав я здивовано, виходячи з хати.

Між міліцією були місцеві урядники з посадником міста. Один заговорив ламаною українською мовою:

„Просимо здати ваші фільми й ваші апарати ... Хтось запротестував, що ваші хлопці зняли знимку. Бачите, вона, та женщина, не була як слід убрана, вона не бажає собі того, щоби хто показував її знимку в Америці, як бачите, такеє дело...."

Ці непрошені гості мене поіритували. Один мене попхав і хотів силою переступити поріг, щоб дістати фільми й апарати. Аж тут моя жінка вийшла з апаратами й поїхали з ними на поліційну стацію зі синами на „справку". Там її задержали пару годин. Деякі члени пігнались пішки за ними. Я стояв, як дурний, а мої недавні колядники порозбігались.

На дворі загавкав знову пес . . .

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. СПИРИДОНА ТИТЛИ
на Фонд Пластових Видань
зложив 10.00 долярів
КРУЖОК ПЛАСТ-ПРИЯТУ
в ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж.

Замість квітів на могилу

бл. п. Спиридона Титли

Батька наших Друзів Богдана, Маркіяна й Євгена,
зложили на Фонд Пластового Шляху:
$35.00 Осередок Праці Сеньйорів в Джерзі Ситі
і
$20.00 Пластова Станиця в Джерзі Ситі, Н. Дж.

Замість квітів на свіжу могилу Дорогого Друга
сл. п. ЮРІЯ МУСІЯ
складають 25.00 долярів
на Український Університет в Римі.

Дружині і Родині, щирі вирази співчуття.
Степан і Евстахія ШУГАНИ
Ню Йорк, Н. Й.

Замість квітів на свіжі могили
бл. п. ЕВГЕНІЇ БОДНАР з Віндзору, Канада
бл. п. ЮРІЯ МУСІЯ з Торонто, Канада
складаємо на Фонд Катедри Українознавства
25 долярів.

Вельмишановним Родинам Покійних, висловлюємо найщиріше співчуття.
Орест і Оксана КЛЮФАСИ
Довер, Н. Дж.

Ділимось з Рідними, Приятелями і Знайомими болючою вісткою, що дня 24-го лютого 1967 року несподівано відійшла у Вічність на 77-му році життя
наша Найдорожча ЖІНКА, МАМА і БАБУСЯ

БЛ. П.

ЛЮБОВ ПЕТРИК з ГУЗАРІВ

ПАНАХИДИ відбулися дня 26 і 27 лютого 1967 року о год. 7:30 веч.
у Nalley's Funeral Home при 3200 Rhode Island Ave., N.E. Washington, D.C.
ПОХОРОНИ відбудуться о год. 10-ій ранку, 28 лютого 1967 року.

Горем прибиті:
ПЕТРО — муж
донька — ІРЕНА з мужем МИКОЛОЮ СТАВНИЧИМ
син — інж. ЯРОСЛАВ ВОЄВІДКА з дружиною ІРЕНОЮ
внуки — ЛЮБА і БОГДАН ВОЄВІДКИ
ЯРОСЛАВ, ПЕТРО і ТАМАРА СТАВНИЧІ

Ділимося сумною та болючою вісткою з Рідними, Приятелями та Знайомими, що в п'ятницю, дня 17-го лютого 1967 року, заосмотрена Найсвятішими Тайнами, відійшла від нас у Вічність на 85-му році життя
наша Найдорожча МАМА, БАБЦЯ та ТЕТА

СТЕПАНІЯ МАРІЯ з СЕНКОВСЬКИХ

БАЧИНСЬКА

ПОХОРОН відбувся в понеділок, дня 20-го лютого 1967 р. в Клівленді на місцеве кладовище.

Тяжким горем прибиті:
сини — ЮЛІАН, КОСТЬ і МИРОН з дружинами та доньками
і ближча та дальша Родина

Тютюн у власній обороні

А тютюн та люлька козаку в дорозі знадобиться!

(З козацької пісні)

Знадобився я не тільки козакам у походах, але і воїнам інших народів з того часу, як мене вивезли з Америки в Европу. Тут я найшов нову батьківщину, тут мене полюбили і дали змогу розкішно рости, а зате я розганяв у людей журбу і нудьгу, додавав відваги слабодухам і підсилював погідний настрій. Мене полюбили, шанували і цінили бідні і багаті, молоді і старі. Мене прибирали в різну одежу, від брунатного паперу аж до гарних блискучих коробочок, у яких я лежав довгими, золотисто-брунатними пасмами, під назвою турецького „пурзічану".

Були то часи, коли я мав велику повагу і значення у турків, де мене добре плекали, а зате давав я їм насолоду моїм димом. А мої діточки цигарки - папіроски від простих — бідненьких „дрімок" аж до панських з арабськими назвами єгипетських, мемфісів чи кедівів були насолодою для багатіїв. І в колишній царській імперії мав я свою славу під назвою Месаксуді чи кримський, плекали мене і в Україні, де земля багата і де мене також полюбили, так, що і пісні про мене співали.

В часі першої війни був я невідступним товаришем майже кожного вояка, нарівні з хлібом, а може і вище хліба, бо не один вояк виміював мене за хліб. Краще було голодувати, а мати змогу заспокоїти свої нерви моїм димом.

Проминула війна і моє значення дещо впало. Польська держава хотіла мати з мене великі прибутки і наклала на мене високу ціну, так щож, я мав високу ціну, а люди не мали грошей, тому заддовольнялися найгіршими моїми сортами, а то домішували до моїх шляхетних листочків різну погань, як листки з березу, м'яти та Бог знає з чого. На додаток українці кинули на мене клятву, на мене і на мою сопутницю горілку, і давай нас бойкотувати, бо ми підсилюємо польські державні фінанси. Було це геройське діло з їхньої сторони і я з тим мусів погодитися.

Та немає вічного на землі, перетерпів я погане лихоліття і прийшла нова війна, і моє значення знов піднялося, не тільки у військовиків, але й у звичайних громадян. Мене можна було купувати тільки на окремі карточки, які стали немов грошовими значками. А коли війна ніби закінчилася, я дуже підріс та став немов міжнародною валютою, за яку можна було все дістати, від хліба і панчіх, аж до любови включно. На жаль, це не довго тривало. Прийшли нормальні часи, і моє значення унормалізувалося, хоч не всі мене любили і поважали, але якось жилося. Аж тут, немов грім з ясного неба, хтось кинув на мене скаргу, що я страшний ворог людства, що я нищу людське здоров'я, спричинюю хвороби, словом, що і мене треба знищити. Цілі століття був я приятелеем людей, аж нараз став ворогом номер один.

У чомуж моя вина? Самі люди псують мене, не дають мені якслід дозрівати, як це було за давніх часів, додають до моїх листочків різних хемікалій, щоб я мав кращий смак чи запах, і, можливе, що ці хемікалії шкодять людям, а мене обвинувачують. Оттака людська спратедливість. А погляньте тільки на мою колишню сопутницю, горілочку, яку колись називали ворогом ч. 1. Тепер вона вдостоїлася людської ласки, її зреґабілітували і навіть назвали добродійкою людства, бо вона, мовляв, лікує людей. І куди тільки заглянь у хату, хазяїн дому, щоб похвалитися, відкриває шафу і показує тобі цілу „бібліотеку" пляшок з різними, привабливими назвами, ще й доповідає, що лікарі кажуть пити по три чарочки денно, бо вона розпускає якусь холерину, чи холестерину в кровоносницях старших віком людей.

Бідна д-р Софія Яарфанович аж руки ломить і закликає в часописах, щоби люди не пили та не нищили свого цінного здоров'я, і, думаєте, люди її слухають? Та куди! Я вже й сам зацікавився, по чиїй стороні правда, і запитав „мудрого німця" — написав до одного поважного німецького журнала листа з запитом: скажіть, будь ласка, чи правда те, що американські лікарі кажуть, немов би горілка потрібна людям старшого віку, бо вона щось там розпускає в кровоносницях? Редакція журналу віддала мого листа фахівцеві від гігієни, лікареві (з трьома докторатами!) і він написав мені таке: правду кажуть ваші лікарі, алькоголь розпускає холестероль у кровоносницях, і тому добре є пити, але (хитрий німець!) — не багато, ще й підчеркнув ці слова червоним олівцем. І будь тут мудрий, що значить не багато? Для одного три чарки вже забагато, а другий вип'є три по три і ноги йому не хитаються.

От я розписався про горілку, а знаєте чому? бо я певний, що прийде ще час і мене „зреґабілітують" так, як горілку. Якийсь вчений, підтриманий фабрикантами, себто моїми заступниками, докаже, що я дуже корисний людству з таких а таких причин, з мене знімуть клятву і заспівають мені пеан: „А тютюн та люлька ...знадобиться".

З цим словом будьте здорові, Ваш старий друг тютюн, а повченому — Нікоціяна табакум.

ВОЛОДІТИ СОБОЮ

На поведінку людини в родині, з друзями, в суспільно - громадському житті звертає увагу тижневик „Наша Мета" з Торонта, від 25 лютого, о. І. С. пише:

"... Вміти зберігати зовнішний спокій, не дозволяти, щоби нас поривали пристрасті та не вимагати, щоби довкруги нас „гуляли" всі так, як „грають" наші нерви і забаганки, це той милий ритм людського життя. Цей такт випливає з ніжности людської душі і є неоціненим оружжям у кожному становищі. Водночас він є неоціненим скарбом, а також виявом благородности і культури людського духа".

Збори Відділів УНС

НЕДІЛЯ, 5-го БЕРЕЗНЯ 1967 р.

ШИКАГО, Ілл. Річні Загальні Збори 301 Відд. ім. Дм. Вітовського о год. 12-ій дня при 2250 W. Кортез вулиці. На порядку: звіт Управи та контрольної Комісії і вибір нової Управи та справи організаційні. Враз неприсутности статутом передбаченої скількости членів, збори відбудуться на годину пізніше. Попередні заповіджені збори, з огляду на сніговію не відбулися. Проситься усіх членів прибути на час на ці збори. — В. Іващук, гол., П. Врублівський, секр.

ТАРЗАН. Ч. 5768. Чортяка, чи пантера?

— Я сховав голову, коли почув цей божевільний сміх... Сказав ватажок, тремтячи.

— Але кілька секунд пізніше я змусив себе виглянути, і тоді я почув крик пантери...

— Чортяка знову перемінився в кота і крадькома сховався між деревами!